

Folkepension - 2016

Ældre Sagen

Juni/november 2016

Ældre Sagen udarbejder en række analyser om ældre med hovedvægt på en talmæssig dokumentation. Hovedkilden er Danmarks Statistik, enten Statistikbanken eller udtræk fra et indkomstregister, der bygger på en 30 % stikprøve af befolkningen, som Ældre Sagen har adgang til under forskerordningen. Det tilstræbes, at hvert års Ældre i Tal indeholder de nyeste tal om et emne. Der anvendes oplysninger for forskellige år, afhængig af hvornår statistiker om de enkelte emner offentliggøres. Det tilstræbes, at figurer og tabeller med samme indhold har samme nummer fra år til år. Figurer og tabeller står derfor ikke nødvendigvis i den rækkefølge, de refereres i teksten.

Folkepension

I 2016 er der over 1 million folkepensionister. Antallet af folkepensionister er steget med ca. 22.000 siden sidste år. Stigningen har været knap så stor i de senere år, fordi antallet af nye folkepensionister begynder at falde. Langt de fleste folkepensionister får det fulde grundbeløb, mens det kun er lidt over halvdelen, der får fuldt pensionstillæg, og kun 18 % får den fulde ældrecheck.

Antallet af folkepensionister er steget

I januar 2016 boede der 1.051.593 folkepensionister i Danmark¹, jf. tabel 1. Det er en stigning på knap 22.000 i forhold til 2015. Stigningen er lidt mindre end sidste år, hvilket skyldes at antallet af nye 65 årige falder.²

Fra 2006 til 2016 er antallet af folkepensionister i Danmark steget med knap 268.000 svarende til en stigning på 34% på 10 år. En stor del af stigningen skyldes, at folkepensionsalderen var 67 år frem til 2004³, hvorefter den gradvist blev nedsat til 65 år for nye folkepensionister. Nedsættelsen af pensionsalderen slog gradvist igennem fra 2005 til 2007. Hvis man kun ser på antallet af pensionister over 67 år, er stigningen fra 2006 til 2016 på knap 218.000 personer.

Set i forhold til hele befolkningen er andelen af folkepensionister steget fra 14,4% i 2006 til 18,4% i 2016. Ud over nedsættelsen af pensionsalderen, der var et led i den efterlønsreform, der blev vedtaget i 1998, skyldes stigningen i antallet af folkepensionister, at de store årgange fra 1940'erne er gået på pension, og at vi lever længere.

Stigningen i antallet af folkepensionister fortsætter ikke i samme takt. Fra 2019 hæves folkepensionsalderen gradvist til 67 år. Herefter bliver folkepensionsalderen reguleret i takt med udviklingen i den forventede levetid. Folketinget hævdede i efteråret 2015 folkepensionsalderen til 68 år fra 2030. Dvs. at de der er født i 1963, først kan på pension som 68 årig.

Forudsat Folketinget fortsat hæver pensionsalderen efter de principper, der blev indført med velfærdsreformen i 2006, vil andelen af folkepensionister ikke stige væsentligt i forhold til det nuværende niveau, fordi folkepensionsalderen stiger, og fordi den samlede befolkning også vokser, jf. figur 1. Andel af folkepensionister kommer derfor ikke over 20%, og i 2050 forventes andelen af folkepensionister at være den samme som i dag.

På kort sigt sker der en stigning i antallet af folkepensionister. Det skyldes, dels at "de store årgange" giver en midlertidig stigning, dels at der er et "efterslæb" i tilpasningen af pensionsalderen til stigningen i levetiden, fordi pensionsalderen højst kan stige med 1 år hvert 5. år.

¹ Udover de folkepensionister, der bor i Danmark, var der i januar 2016 46.857 personer, der modtog dansk folkepension i udlandet. Disse pensionister indgår ikke i analysen.

² Jf. Antal ældre, <https://www.aeldresagen.dk/presse/pressemateriale/dokumentation/2016-antal-aeldre>

³ Folkepensionsalderen blev nedsat fra 67 år til 65 år for personer, der fyldte 65 efter 30. juni 2004. Antallet af folkepensionister i januar 2006 var således delvist påvirket af den lavere pensionsalder.

Folkepensionens sammensætning⁴

Langt de fleste folkepensionister får det fulde grundbeløb, mens det kun er lidt over halvdelen, der får fuldt pensionstillæg, og kun 18% får den fulde ældrecheck, jf. figur 2.

Da pensionstillægget afhænger af indkomsten, giver andelen af folkepensionister, der modtager fuldt pensionstillæg, et billede af pensionisternes indkomstforhold.⁵ Andelen, der får fuldt pensionstillæg, har været faldende siden 2007. Dog er andelen med fuldt pensionstillæg næsten ikke faldet fra 2013 til 2016, jf. figur 3. Faldet i andelen af folkepensionister, der får fuldt pensionstillæg, afspejler i høj grad en ændret sammensætning af pensionistgruppen. Folkepensionisterne er i gennemsnit blevet yngre, og andelen af par er steget, mens andelen af enlige folkepensionister er faldet. Fra 2015 til 2016 er der sket fald i andelen af enlige pensionister fra 44% i 2015 til 42% i 2016, jf. tabel 2.

Der er betydeligt flere enlige end ikke-enlige, der modtager fuldt pensionstillæg, og andelen af kvinder, der får fuldt pensionstillæg er højere end for mænd, jf. figur 4. Den høje andel kvinder med fuldt pensionstillæg afspejler, at en større del af de kvindelige folkepensionister er enlige. Enlige kvinder udgør 28% af folkepensionisterne, mens enlig mænd kun udgør 13%, jf. figur 6.

Andelen med fuldt pensionstillæg stiger med alderen – fra 46% af de 65-69-årige til 66% af de 80+årige – mens andelen, der ikke får pensionstillæg, tilsvarende falder fra 22% til 6%. Der er flere kvinder end mænd, der får fuldt pensionstillæg, men når man ser på samme aldersgruppe og civilstand er forskellene i andelen af mænd og kvinder, der får fuldt pensionstillæg hhv. ikke får pensionstillæg små, jf. tabel 3.

Regler og satser i 2016

Folkepensionen består af et grundbeløb og et pensionstillæg samt en ældrecheck (supplerende pensionsydelse). Betingelsen for at få folkepension er, at man har opholdt sig 40 år i Danmark mellem 15 og 65 år. Hvis man har opholdt sig kortere tid i Danmark, nedsættes folkepensionen forholdsmæssigt (brøkpension).

Grundbeløbet er på 72.756 kr. årligt. Det nedsættes kun, hvis man har indkomst ved personligt arbejde.

Pensionstillægget er på 76.788 kr. årligt for enlige og 37.632 kr. til hver for par. Pensionstillægget nedsættes, hvis den personlige indkomst (bortset fra folkepension) tillagt positiv nettokapitalindkomst og aktieindkomst (med et bundfradrag for udbytte, hvori der er indeholdt udbytteskat) overstiger 68.400 kr. for enlige og 137.300 kr. tilsammen for par. Pensionstillægget nedsættes med 30,9 % af den overskydende indkomst for enlige og 32 % af den overskydende indkomst for par.

Ældrechecken er på 16.600 kr. Ældrechecken bortfalder, hvis den likvide formue er over 82.600 kr., og den nedsættes, hvis den personlige tillægsprocent er under 100%. Den personlige tillægsprocent aftrappes, når indkomsten er over 19.700 kr. for enlige og 39.000 kr. tilsammen for par.

⁴ I 2016 har Danmarks Statistik ikke offentliggjort tal for antal pensionister fordelt på beløbsart i statistikbanken (PEN33). Derfor er opdelingen af folkepensionen på beløbsart foretaget på grundlag af en 30% stikprøve af pensionsregistret (SOCP), men efter samme metode, som Danmarks Statistik hidtil har anvendt

⁵ En enlig folkepensionist med fuldt pensionstillæg har i 2016 en skattepligtig indkomst inklusiv folkepension på mellem 166.144 kr. (149.544 kr. hvis den likvide formue er over 82.600 kr.) og 217.944 kr., svarende til mellem 121.335 kr. og 153.611 kr. efter skat (Med en gennemsnitlig kommune- og kirkeskat på 25,61% og forudsat at den supplerende indkomst består af ATP, privat pension og renteindtægter)

Særligt om ældrechecken

Ældrechecken udbetales til folkepensionister med lav indkomst, som samtidig har lav likvid formue.

Ca. 289.000 personer, svarende til knap 28 % af folkepensionisterne i Danmark, var berettiget til at modtage fuld eller reduceret ældrecheck i januar 2016. Det er ca. 2.100 flere end i 2015. Det er især andelen, der modtager en reduceret ældrecheck, der er steget i forhold til 2015.

Hvis ældrechecken alene afhang af indkomsten ville antallet af modtagere have været betydeligt højere. Ca. 53% af alle folkepensionister ville kunne få fuld eller reduceret ældrecheck, hvis ældrechecken alene afhang af indkomsten. Loftet over den likvide formue begrænser antallet af ældrecheckmodtagere langt mere end indkomstgrænsen – 26% af folkepensionisterne får ikke ældrecheck, fordi de har for stor likvid formue, mens det kun er 10%, der mister ældrechecken, fordi de har for høj indkomst. De resterende 36 % har både for høj indkomst og for høj formue til at kunne få ældrecheck, jf. figur 5.

Andelen af pensionister, der får ældrecheck, stiger med alderen fordi andelen af enlige stiger med alderen. Andelen af enlige, der får ældrecheck, er næsten dobbelt så høj som for par. 39% af de enlige folkepensionister får ældrecheck, mod kun 19% af de ikke-enlig.⁶

Der er dog tale om en modsat rettet udvikling for enlige og par. Isoleret set falder andelen af enlige pensionister, der får ældrecheck, lidt med alderen, fordi andelen af enlige, der har for høj likvid formue til at få ældrecheck, stiger. Andelen af pensionistpar, der får ældrecheck, stiger derimod lidt med alderen, fordi andelen af par, der har en indkomst under indkomstgrænsen for ældrecheck, stiger med alderen, jf. tabel 4.

Folkepensionister i kommunerne

Folkepensionisterne er ikke jævnt fordelt på kommuner, men da langt den største del af de 65+årige er gået på folkepension (i gennemsnit 98%), skyldes forskellen i pensionistandelen i forhold til det samlede indbyggertal hovedsagelig alderssammensætningen i de enkelte kommuner. Kun i Gentofte, Hørsholm og Rudersdal ligger andelen af 65+årige, der er gået på folkepension, under 95%.

Hvis man alene ser på den yngste del af folkepensionisterne, dvs. de 65-69-årige, er forskellen i andelen af folkepensionister noget større, jf. kort 2. I Gentofte, Rudersdal, Hørsholm, Lyngby-Taarbæk, Frederiksberg, Furesø, Fredensborg og Allerød er mere end 10% af indbyggerne i alderen 65-69 år *ikke* folkepensionister. I Ikast-Brandø er andelen af 65-69-årige, der *ikke* er folkepensionister ca. 2%.

Udover forskel i andelen af folkepensionister, er der betydelig forskel i pensionisternes indkomstforhold fra kommune til kommune. Det afspejler sig fx i andelen af 65+årige, der modtager fuldt pensionstillæg, hvor Lemvig med 67% er den kommune, hvor der er relativt flest 65+årige, der modtager fuldt pensionstillæg, mens Rudersdal med ca. 24% har den laveste andel med fuldt pensionstillæg, jf. kort 1.

⁶ Beregningen af ældrecheck bygger på oplysninger i pensionsregistret for januar 2016. Ved beregningen af ældrechecken til folkepensionister, der er sammenlevende med ikke-folkepensionister, er parrets samlede likvide formue muligvis ikke opgjort korrekt, fordi ikke-folkepensionisters likvide formue ikke indgår i parrets samlede likvide formue. Det betyder at det beregnede antal modtagere af ældrecheck bliver for højt. Da andelen af denne gruppe, der får ældrecheck, er lille (under 10 %), og da andelen af folkepensionister, der er sammenlevende med ikke-folkepensionister er relativt lille (under 10 % af alle folkepensionister), har fejlen begrænset betydning for beregningen af andelen af alle pensionister, der får ældrecheck.

Det er fortrinsvis kommunerne vest for Storebælt og på Vest- og Sydsjælland, der har en høj andel af pensionister med fuldt pensionstillæg, mens kommunerne i hovedstadsregionen har en lavere andel med fuld pensionstillæg, jf. kort 1. Hvis man i stedet ser på andelen med ældrecheck, ændres billedet. Andelen af ældrecheckmodtagere er relativt lav i mange jyske kommuner, mens andelen af ældrecheckmodtagere er høj i København og en del kommuner på "vestegnen", jf. kort 3.

Tabeller og figurer

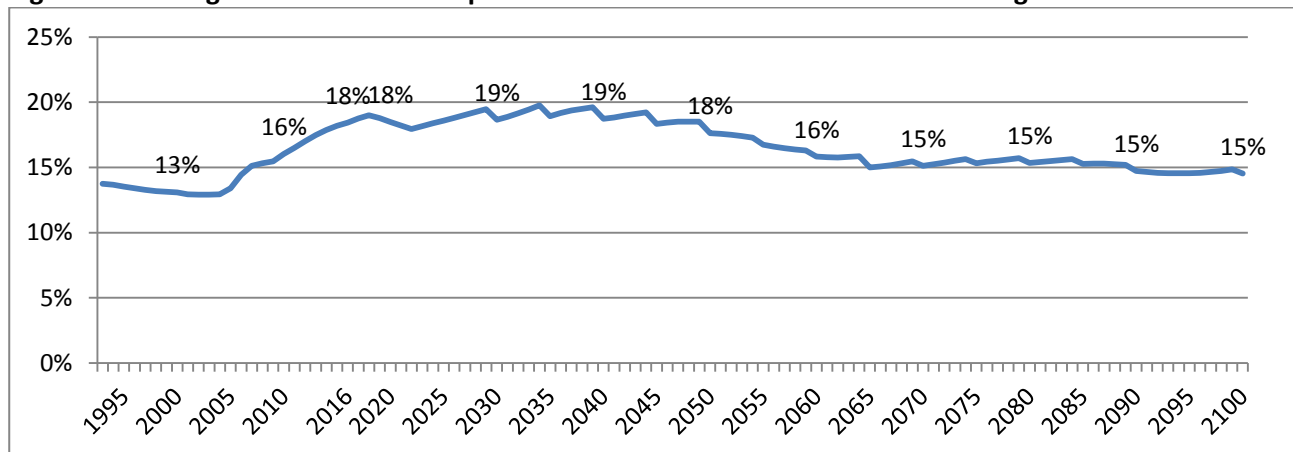
Tabel 1. Folkepensionister opdelt på køn

	1996	2006	2015	2016	1996	2006	2015	2016	2006 - 2016
Køn	Antal i alt				Procent af befolkningen				Ændring
I alt	703.504	783.960	1.029.530	1.051.593	13,4%	14,4%	18,2%	18,4%	34,1%
Mænd	285.354	334.448	463.293	474.500	11,0%	12,5%	16,5%	16,7%	41,9%
Kvinder	418.150	449.512	566.237	577.093	15,7%	16,4%	19,9%	20,1%	28,4%
Køn	Antal 67-årige og derover				Procent af befolkningen				Ændring
I alt	703.504	708.272	899.911	925.845	13,4%	13,0%	15,9%	16,2%	30,7%
Mænd	285.354	297.938	401.863	415.229	11,0%	11,1%	14,3%	14,6%	39,4%
Kvinder	418.150	410.334	498.048	510.616	15,7%	15,0%	17,5%	17,8%	24,4%

Kilde: www.statistikbanken.dk/PEN3, [PEN33](http://www.statistikbanken.dk/PEN33) og [PEN11](http://www.statistikbanken.dk/PEN11) (opgjort pr. 1. januar)

Anm.: Vedrører kun folkepensionister bosat i Danmark

Figur 1. Udviklingen i andelen af folkepensionister i Danmark i forhold til befolkningen 1993 - 2100

Kilde: www.statistikbanken.dk/PEN1 og DREAM's befolknings- og arbejdsstyrkefremskrivning 2016. Figur opdateret november 2016

Anm.: Fremskrivningen fra DREAM er medioficeret, hvilket kan give mindre afvigelser i forhold til Danmarks Statistiks opgørelse der er opgjort pr. 1. januar

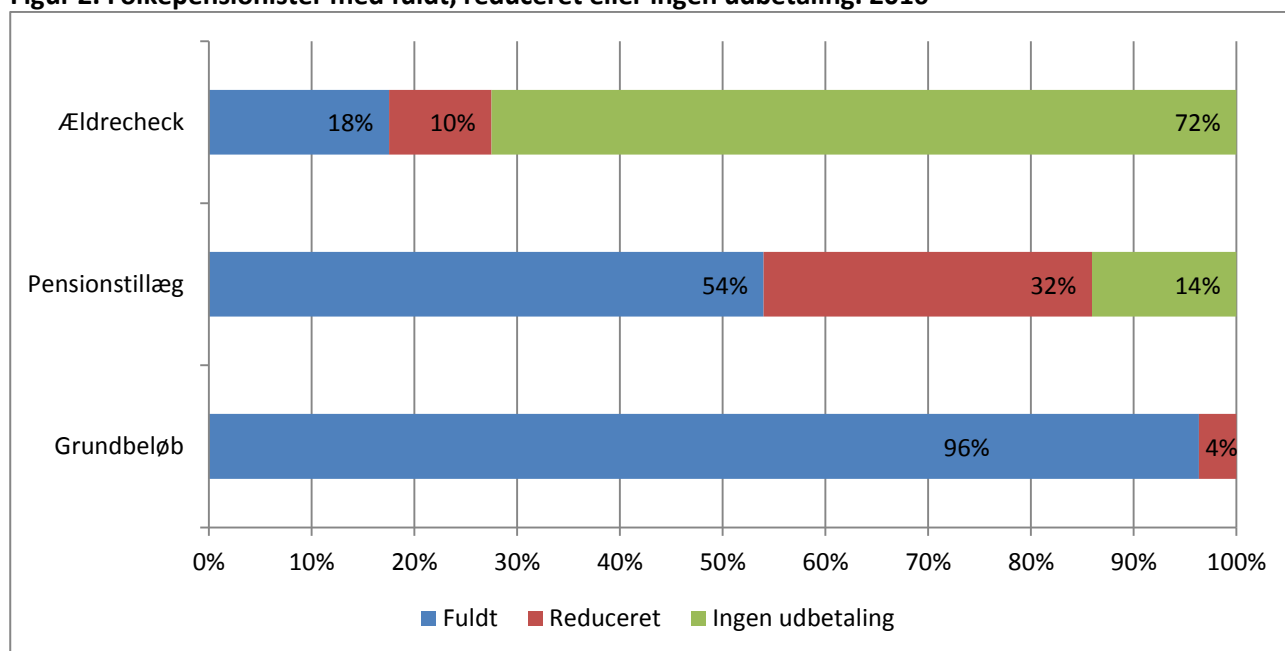
Tabel 2. Folkepensionister opdelt på alder. 1996 - 2016

Alder	1996	2006	2011	2015	2016
65-66 år	0%	9%	15%	12%	12%
67-69 år	18%	18%	18%	20%	19%
70-74 år	29%	25%	24%	26%	27%
75-79 år	23%	20%	18%	18%	18%
80-84 år	16%	15%	13%	12%	12%
85-89 år	9%	9%	8%	7%	7%
90+år	4%	4%	4%	4%	4%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%
Andel under 75 år	48%	52%	57%	59%	58%
Andel af enlige	53%	47%	44%	44%	42%

Kilde: www.statistikbanken.dk/PEN11, PEN1, PEN33 og PEN3, samt egne beregninger for 2016 på baggrund af en 30% stikprøve fra Danmarks Statistiks pensionsregister (SOCP)

Anm.: Der er usikkerhed i udviklingen af enlige, da data fra 2015 og før kommer fra statistikbanken og altså indeholder den fulde population, mens data i 2016 kommer fra en 30% stikprøve, jf. note 4.

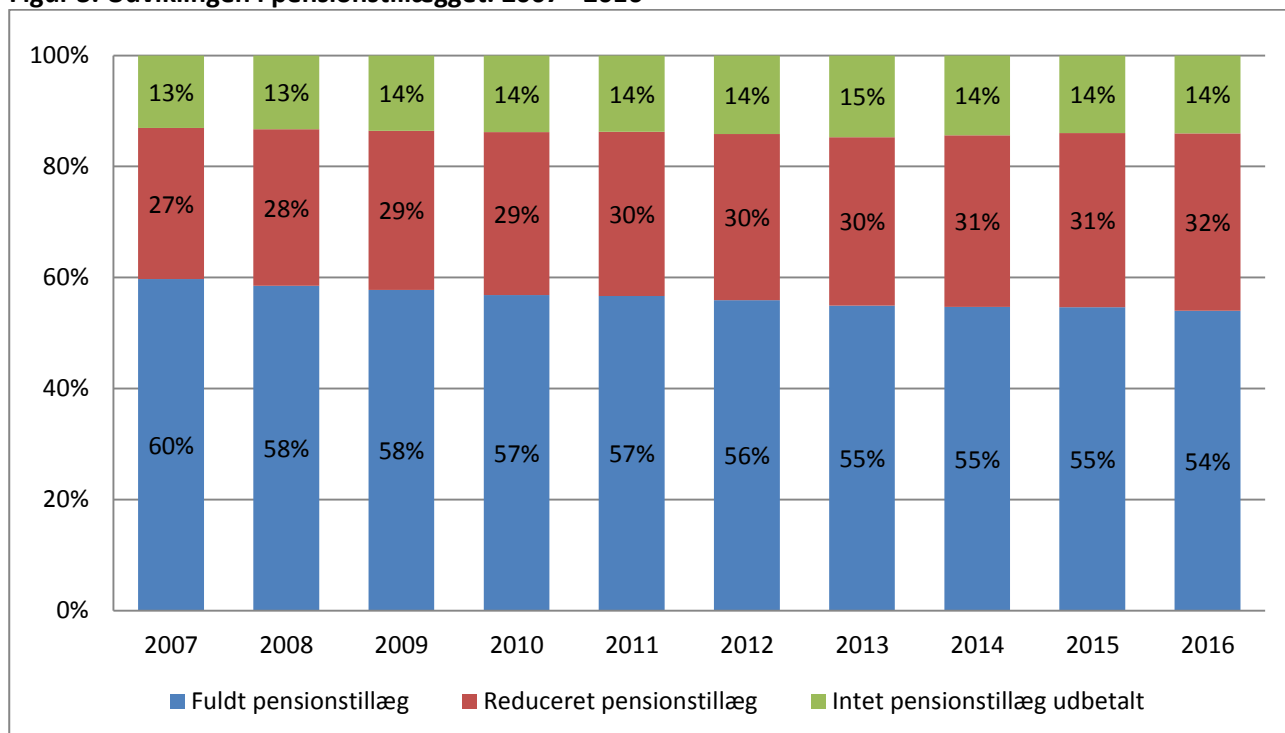
Figur 2. Folkepensionister med fuldt, reduceret eller ingen udbetaling. 2016

Kilde: Egne beregninger på baggrund af en 30% stikprøve fra Danmarks Statistiks pensionsregister (SOCP)

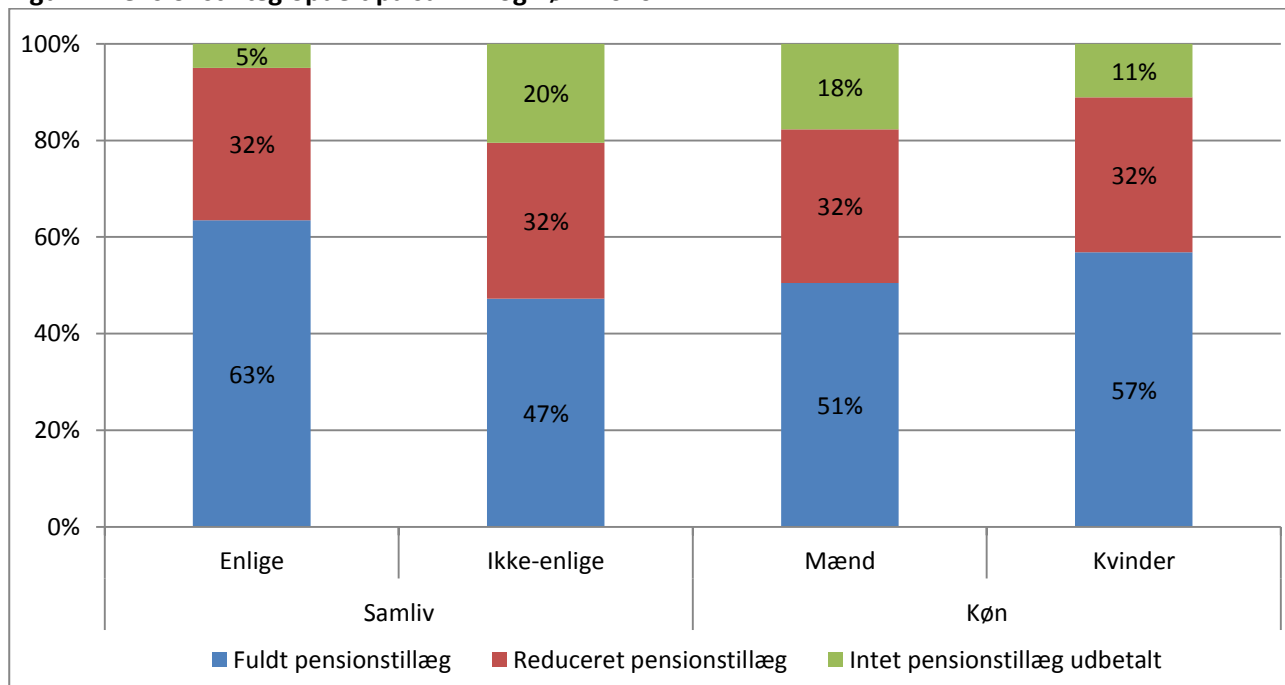
Anm.: Da stikprøven er en simpelt tilfældig udvælgelse af den samlede population, er der en hvis usikkerhed, der hvor antallet af observation er lille, fx udgør det reduceret grundbeløb kun knap 4% af den samlede stikprøve.

Figur 3. Udviklingen i pensionstillægget. 2007 - 2016

Kilde: www.statistikbanken.dk/PEN33, og fra 2016 egne beregninger på baggrund af en 30% stikprøve fra Danmarks Statistiks pensionsregister (SOCP)

Figur 4. Pensionstillæg opdelt på samliv og køn. 2016

Kilde: Egne beregninger på baggrund af en 30% stikprøve fra Danmarks Statistiks pensionsregister (SOCP)

Tabel 3. Folkepension opdelt på køn, alder og samliv. 2016

Mænd	Enlige			Par med to folkepensionister			Folkepensionist sammenlevende med ikke-folkepensionist		
	Alder	Fuld	Reduceret	Intet	Fuld	Reduceret	Intet	Fuld	Reduceret
65-69 år	62%	31%	7%	44%	37%	19%	23%	30%	47%
70-74 år	61%	32%	7%	48%	35%	17%	23%	29%	47%
75-79 år	63%	30%	7%	56%	31%	14%	23%	30%	47%
80+ år	64%	30%	6%	62%	28%	10%	28%	27%	45%
Gennemsnit	63%	31%	7%	52%	33%	15%	23%	30%	47%
Kvinder	Enlige			Par med to folkepensionister			Folkepensionist sammenlevende med ikke-folkepensionist		
	Alder	Fuld	Reduceret	Intet	Fuld	Reduceret	Intet	Fuld	Reduceret
65-69 år	57%	37%	6%	46%	36%	18%	17%	24%	59%
70-74 år	60%	35%	5%	51%	33%	16%	21%	22%	58%
75-79 år	65%	31%	4%	58%	30%	12%	21%	23%	56%
80+ år	69%	29%	3%	63%	29%	8%	-	-	-
Gennemsnit	64%	32%	4%	52%	33%	15%	18%	23%	59%

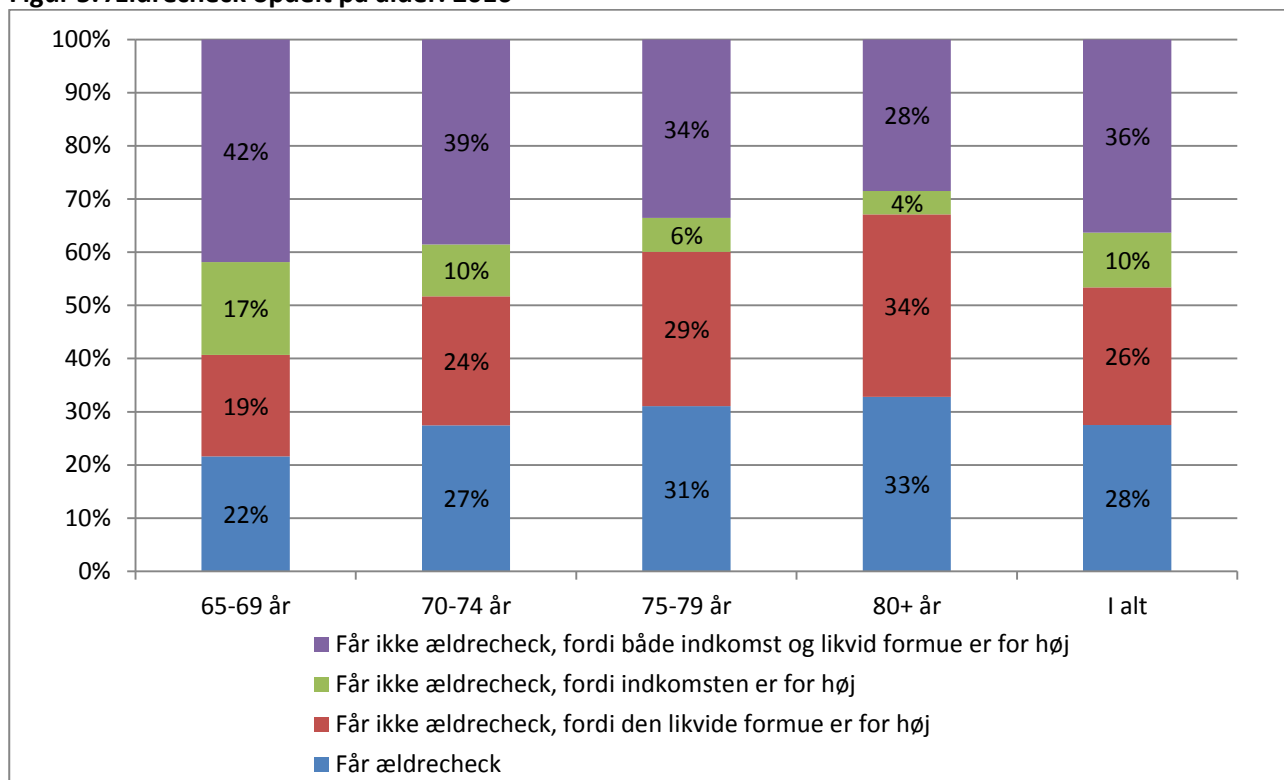
Kilde: Egne beregninger på baggrund af en 30% stikprøve fra Danmarks Statistiks pensionsregister (SOCP)

Tabel 4. Ældrecheck opdelt på samliv og alder. 2016

	Enlige				
	65-69 år	70-74 år	75-79 år	80+ år	I alt
Får ældrecheck	40%	42%	41%	37%	39%
Får ikke ældrecheck, fordi den likvide formue er for høj	19%	21%	25%	32%	25%
Får ikke ældrecheck, fordi indkomsten er for høj	15%	10%	8%	5%	9%
Får ikke ældrecheck, fordi både indkomst og likvid formue er for høj	27%	27%	26%	26%	26%
	Par med to folkepensionister				
	65-69 år	70-74 år	75-79 år	80+ år	I alt
Får ældrecheck	17%	21%	24%	24%	21%
Får ikke ældrecheck, fordi den likvide formue er for høj	26%	28%	33%	39%	30%
Får ikke ældrecheck, fordi indkomsten er for høj	9%	7%	4%	3%	6%
Får ikke ældrecheck, fordi både indkomst og likvid formue er for høj	48%	44%	39%	34%	43%

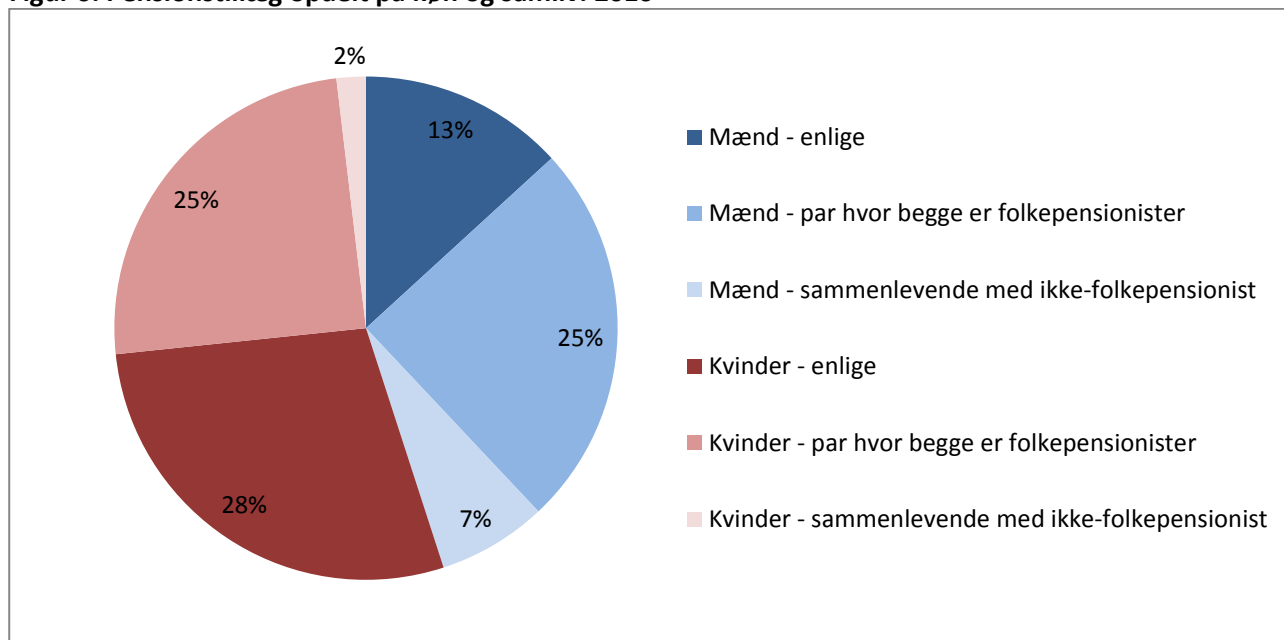
Kilde: Egne beregninger på baggrund af en 30% stikprøve fra Danmarks Statistiks pensionsregister (SOCP)

Figur 5. Ældrecheck opdelt på alder. 2016

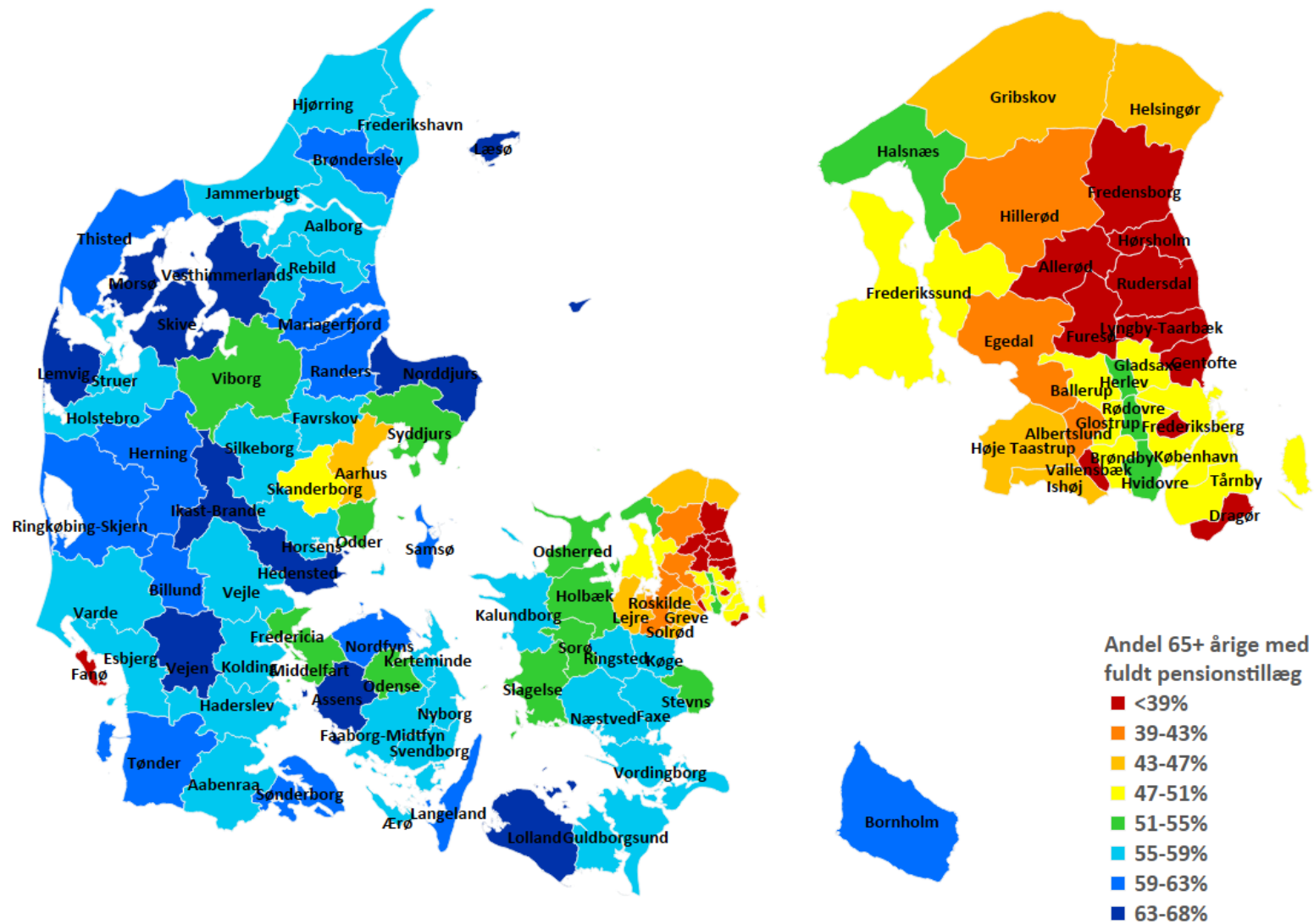
Kilde: Egne beregninger på baggrund af en 30% stikprøve fra Danmarks Statistiks pensionsregister (SOCP)

Figur 6. Pensionstillæg opdelt på køn og samliv. 2016

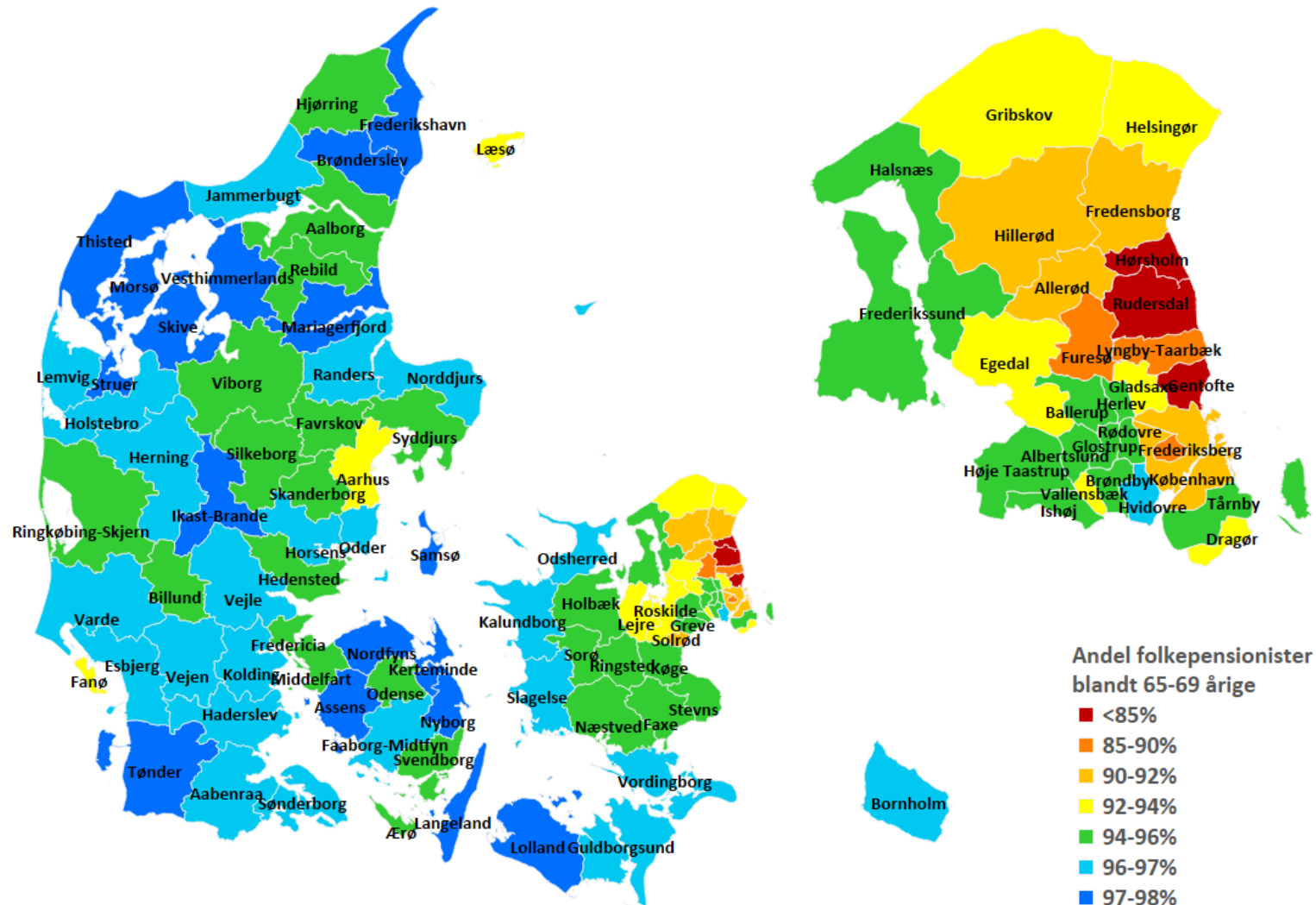
Kilde: Egne beregninger på baggrund af en 30% stikprøve fra Danmarks Statistiks pensionsregister (SOCP)

Kort 1. Andel 65+årige med fuldt pensionstillæg

Kilde: www.statistikbanken.dk/FOLK1, samt egne beregninger på baggrund af en 30% stikprøve fra Danmarks Statistiks pensionsregister (SOCP)
 Anm.: Kommuner markeret med grøn er kommuner, hvor andelen med fuldt pensionstillæg ligger omkring gennemsnittet på 53%

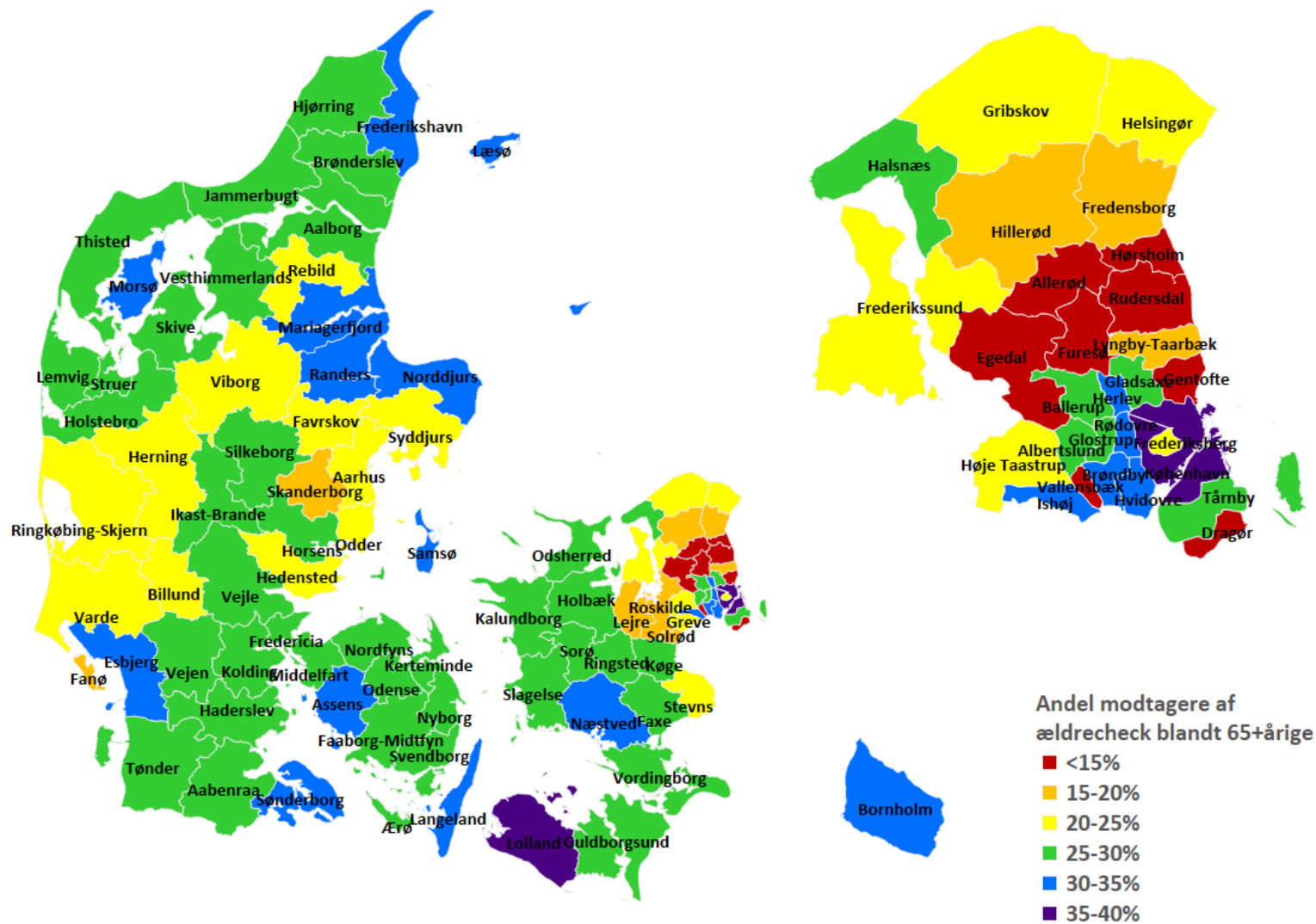
Kort 2. Andelen af folkepensionister blandt de 65-69 årige

Kilde: www.statistikbanken.dk/FOLK1

Anm.: Kommuner markeret med grønt er kommuner, hvor andelen af folkepensionister blandt de 65-69 årige er omkring gennemsnittet på 95%

Kort 3. Andel modtagere af ældrecheck blandt de 65+ årige

Kilde: www.statistikbanken.dk/FOLK1, samt egne beregninger på baggrund af en 30% stikprøve fra Danmarks Statistiks pensionsregister (SOCP)
 Anm.: Kommuner markeret med grønt er kommuner, hvor andelen af modtagere af ældrecheck ligger omkring gennemsnittet på 27%